

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSO del. do SN Wojciech Sych

Protokolant Anna Janczak

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 5 września 2017 r.,
sprawy **J.P.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego R. Sp.
z o.o. Sp. k.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 25 października 2016 r., sygn. akt II AKa .../16,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 4 maja 2016 r., sygn. akt XII K .../15,

na podstawie art. k.p.k. w zw. z § 1 k.p.k. w zw. z k.p.k.

p o s t a n o w i ł

- 1. pozostawić kasację bez rozpoznania,**
- 2. obciążyć oskarżyciela posiłkowego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego,**
- 3. zasądzić od oskarżyciela posiłkowego na rzecz oskarżonego J.P. kwotę 600 (sześćset) zł tytułem wydatków zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 25 października 2016 r., sygn. akt II AKa ../16, utrzymał w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...] z dnia 4 maja 2016 r., sygn. akt XII K ../15, którym J. P. został uniewinniony od zarzucanego mu czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. Uzasadniając wydany wyrok, Sąd Apelacyjny wskazał na stwierdzenie negatywnej przesłanki procesowej w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego R. Sp. z o.o. sp. k.

Wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zarzucił mu rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na jego treść, a to:

- art. 55 § 1 k.p.k. w zw. z art. 133 k.p.k. poprzez uznanie, że subsydiarny akt oskarżenia został wniesiony z uchybieniem terminu,
- art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. poprzez uznanie, że w wystąpiła przesłanka wskazana w tym przepisie, w sytuacji gdy akt oskarżenia został wniesiony w terminie przez uprawniony podmiot.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zaistniała w niniejszej sprawie sytuacja procesowa uczyniła niedopuszczalnym rozpoznanie wniesionej kasacji, co musiało skutkować pozostawieniem jej bez rozpoznania.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 529 k.p.k. wniesieniu i rozpoznaniu kasacji na korzyść oskarżonego nie stoi na przeszkodzie wykonanie kary, zatarcie skazania ani też okoliczność wyłączająca ściganie lub uzasadniająca zawieszenie postępowania. *A contrario* niedopuszczalnym jest rozpoznanie kasacji na niekorzyść oskarżonego, jeżeli występuje okoliczność wyłączająca ściganie.

Sytuacja taka zachodzi w niniejszej sprawie, którą wszczęto i prowadzono, pomimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela, a zatem wbrew dyspozycji przepisu art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.

Mając świadomość tego, że przedmiotem zarzutów wniesionej na niekorzyść oskarżonego kasacji jest błędne powołanie się przez Sąd odwoławczy na tę samą

okoliczność, która legła u podstaw decyzji o pozostawieniu kasacji bez rozpoznania, podkreślić wyraźnie trzeba, że wydane przez Sąd Najwyższy orzeczenie w żadnym wypadku nie prowadzi do ograniczenia ustawowego uprawnienia do zaskarżenia kasacją prawomocnego wyroku na niekorzyść oskarżonego, wydanego z naruszeniem prawa w postaci błędnego przyjęcia okoliczności wyłączającej ściganie. W realiach niniejszej sprawy skarżący nie został przecież pozbawiony merytorycznego zbadania zasadności podniesionego w skardze kasacyjnej zarzutu, niezbędnego do rozstrzygnięcia o jej dopuszczalności.

Zauważyć jeszcze trzeba, że specyfika uwarunkowań procesowych w sprawie oskarżonego, który został uniewinniony, wyklucza rozpoznanie kasacji przy odwróceniu jej kierunku, a z uwagi na przewidzianą w przepisie art. 439 § 2 k.p.k. możliwość uchylenia wyroku z powodu określonych w jego § 1 pkt 9 – 11 tylko na korzyść oskarżonego, czyni w chwili obecnej niedopuszczalnym uchylenie wyroków sądów obu instancji i umorzenie postępowania, nawet mimo stwierdzenia negatywnej przesłanki procesowej z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.

Przechodząc do meritum, zaznaczyć trzeba, że ocena dopuszczalności wniesionej kasacji nie wymaga prowadzenia rozważań na temat charakteru terminu określonego w art. 55 § 1 k.p.k., gdyż problematyka ta nie budziła w sprawie kontrowersji i nie stanowiła zresztą przedmiotu zarzutów kasacyjnych. Kwestią, która wymaga rozstrzygnięcia jest ustalenie czy doręczenie w dniu 26 stycznia 2016 r. M. D. postanowienia o umorzeniu śledztwa było skuteczne.

Analiza dokumentów zawartych w aktach sprawy, każe podzielić stanowisko wyrażone przez Sąd odwoławczy i uznać, że doręczenie otwierające pokrzywdzonej miesięczny termin do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia zostało dokonane w dniu 26 stycznia 2016 r. Stąd też, wniesienie aktu oskarżenia w dniu 16 marca 2015 r, nastąpiło po upływie terminu.

Odnosząc się do argumentów przeciwnych, zarówno tych podnoszonych w kasacji, jak i tych wskazywanych w pismach pokrzywdzonej, które zostały dołączone do akt postępowania przygotowawczego – 2 Ds. .../14/II stwierdzić trzeba, że są one chybione.

Z punktu widzenia unormowania zawartego w art. 139 § 1 k.p.k. to, czy na chwilę doręczenia pokrzywdzonej spółce postanowienia o umorzeniu śledztwa,

adres na który przesłano kierowaną do niej korespondencję był aktualną siedzibą spółki czy też jedynie adresem korespondencyjnym M. D., odwołanej już wówczas z funkcji członka zarządu komplementariusza R. Sp. z o.o. Sp. k. nie ma żadnego znaczenia dla oceny skuteczności doręczenia. Zgodnie z powołanym wyżej przepisem organ procesowy nie jest zobowiązany do aktualizowania danych adresowych stron. Obowiązek ten ciąży na stronach postępowania. Zaniechanie przez stronę powiadomienia go o nowym adresie lub nieprzebywanie pod wskazanym przez siebie adresem powoduje, że pismo wysłane na dotychczasowy adres uważa się za doręczone.

Zauważyć tu zatem trzeba, że z pokwitowania doręczenia przesyłki zawierającej postanowienie o umorzeniu śledztwa wynika, że została ona prawidłowo zaadresowana i wysłana do R. Sp. z o.o. – W. ul. B. 11 m. 77 (k 622). Adresem tym pokrzywdzona konsekwentnie posługiwała się w toku całego postępowania przygotowawczego, wskazując go jeszcze przy wnoszeniu w dniu 25 sierpnia 2014 r. zażalenia na postanowienie z dnia 30 lipca 2014 r. (k 598 – 608). Co więcej, nawet w subsydiarnym akcie oskarżenia wskazuje się W. jako siedzibę spółki i podaje ul. B. 11 m. 77 nie tylko jako adres M. D., ale i B. B., aktualnego członka zarządu komplementariusza.

Skuteczności doręczenia dokonanego do rąk M. D. w żadnym wypadku nie przekreśla fakt odwołania jej w dniu 9 stycznia 2015 r. z funkcji członka zarządu R. sp. z o.o., o czym zresztą pokrzywdzona nie powiadomiła prokuratora. W przypadku adresatów niebędących osobami fizycznymi, zawarte w Kodeksie postępowania karnego przepisy o doręczeniach nie przewidują wymogu doręczania kierowanych do nich pism wyłącznie do rąk osób uprawnionych do reprezentowania ich na zewnątrz, posiadających umocowanie do działania w ich imieniu i na ich rzecz. Skoro przepis art. 134 § 3 k.p.k. uznaje skuteczność doręczenia pisma przeznaczonego do adresata niebędącego osobą fizyczną dokonanego do rąk pracownika zatrudnionego w biurze adresata, to tym bardziej możliwym jest dokonanie skutecznego doręczenia do rąk wspólnika spółki reprezentującej pokrzywdzoną. Niczego w tym zakresie nie zmienia fakt odbioru przesyłki przez M. D. dopiero po jej awizowaniu. Również w takiej sytuacji przepisy Kodeksu postępowania karnego (art. 133 § 1 i 2 k.p.k.) oraz regulacje zawarte zarówno w

obowiązującym wówczas Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu doręczania pism sądowych w postępowaniu karnym (Dz. U. Nr 108, poz. 1022) r. poz. 1391) jak i późniejszych rozporządzeniach wydawanych na podstawie art. 141 k.p.k., nie wprowadzały rygoru odbioru awizowanej przesyłki, kierowanej do spółki handlowej, będącej stroną postępowania karnego wyłącznie przez członków jej zarządu lub osoby posiadające specjalne pełnomocnictwo.

Z tych zatem względów postanowiono jak na wstępie. O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono po myśli art. 636 k.p.k. i 637 k.p.k.

kc